

חק לישראל – פרשת וירא יום ה'

תורה – בראשית פרק יח'

(כב) וַיִּפְנּוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ סְדֵמָה וְאַבְרָהָם עֹדֵנּוּ עֹמֵד לִפְנֵי יְהוָה: (כב)
 וַיִּפְנּוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ סְדֵמָה וְאַבְרָהָם עֹדֵנּוּ עֹמֵד לִפְנֵי יְהוָה: (כב) וְאַתְּפָנִיאוּ מִתְּמֵן גְּבֵרִיא
 וְאֵזְלוּ לְסֻדּוֹם וְאַבְרָהָם עַד כְּעֵן מִשְׁמֵשׁ בְּעֵלּוֹ קָדָם יי:

(כג) וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הָאֵף תִּסְפָּה צְדִיק עִם רָשָׁע: (כג) וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר
 הָאֵף תִּסְפָּה צְדִיק עִם רָשָׁע: (כג) וַיִּקְרַב אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִבְרַגְו תְּשִׁיבִי זָכָאָה עִם תְּיָבֵא:

(כד) אוֹלֵי יֵשׁ חַמְשִׁים צְדִיקִים בְּתוֹף הָעִיר הָאֵף תִּסְפָּה וְלֹא תִשָּׂא לְמָקוֹם לְמַעַן
 חַמְשִׁים הַצְּדִיקִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ: (כד) אוֹלֵי יֵשׁ חַמְשִׁים צְדִיקִים בְּתוֹף הָעִיר הָאֵף תִּסְפָּה
 וְלֹא תִשָּׂא לְמָקוֹם לְמַעַן חַמְשִׁים הַצְּדִיקִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ: (כד) מֵאִים אֵית חַמְשִׁין זָכָאִין בְּגוֹ קִרְתָּא
 הַבְּרַגְו תְּשִׁיבִי וְלֹא תִשְׁבּוֹק לְאַתְרָא בְּדִיל חַמְשִׁין זָכָאִין דִּי בְּגוּהָ:

(כה) חֲלָלָה לָךְ מַעֲשֵׂת בְּדָבָר הַזֶּה לְהַמִּית צְדִיק עִם רָשָׁע וְהִיָּה בְּצְדִיק כְּרָשָׁע
 חֲלָלָה לָךְ הַשִּׁפְט כֹּל הָאֲרָץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט: (כה) חֲלָלָה לָךְ מַעֲשֵׂת בְּדָבָר הַזֶּה
 לְהַמִּית צְדִיק עִם רָשָׁע וְהִיָּה בְּצְדִיק כְּרָשָׁע חֲלָלָה לָךְ הַשִּׁפְט כֹּל הָאֲרָץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט:
 (כה) קוּשְׁטָא אַנּוּן דִּינָה מִלְּמַעַבְד כְּפִתְגָמָא דִּדְיִן לְקַטְלָא זָכָאָה עִם תְּיָבֵא וְיִהִי זָכָאָה כְּתִיבָא קוּשְׁטָא אַנּוּן דִּינָה
 דִּדְיִן (נ"י, דִּדְיִן) כֹּל אֲרַעָא לֹא (נ"י, בְּרָם) יַעֲבֹד דִּינָא:

(כו) וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם אָמְצָא בְּסֻדָּם חַמְשִׁים צְדִיקִים בְּתוֹף הָעִיר וְנִשְׂאֵתִי לְכֹל
 הַמָּקוֹם בְּעִבּוּרָם: (כו) וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם אָמְצָא בְּסֻדָּם חַמְשִׁים צְדִיקִים בְּתוֹף הָעִיר וְנִשְׂאֵתִי
 לְכֹל הַמָּקוֹם בְּעִבּוּרָם: (כו) וַיֹּאמֶר יי אִם אֲשַׁפַּח בְּסֻדּוֹם חַמְשִׁין זָכָאִין בְּגוֹ קִרְתָּא וְאַשְׁבּוֹק לְכֹל אֲתֵרָא
 בְּדִילְהוּן:

רש"י

(כב) אוֹלֵי יֵשׁ חַמְשִׁים צְדִיקִים – עֲשָׂרָה צְדִיקִים
 לְכֹל כְּרַךְ וְכַרְך כִּי ה' מִקוֹמוֹת יֵשׁ:
 (כג) חֲלָלָה לָךְ – וְאִתְּ לֹא יִכְלוּ הַצְּדִיקִים
 אֶת הַרְשָׁעִים לְמַה תְּמִית הַצְּדִיקִים: חֲלָלָה לָךְ
 – חוֹלִין הוּא לָךְ יֹאמְרוּ כִּי הוּא אֹמְנָתוֹ שׁוֹטֵף
 הַכֹּל צְדִיקִים וְרָשָׁעִים כִּי עֲשִׂית לְדוֹר הַמְּבֻל
 וְלְדוֹר הַפְּלָגָה: כְּדַבַּר הַזֶּה – לֹא הוּא וְלֹא
 כִּיֹּאֵל בּוֹ: חֲלָלָה לָךְ – לְעוֹלָם הַבָּא: הַשׁוֹפֵט
 כֹּל הָאֲרָץ – נִקּוֹד בַּחֲטָא פִּתְּחָה ה"א שֶׁל
 הַשׁוֹפֵט לְשׁוֹן תְּמִיָה וְכִי מִי שֶׁהוּא שׁוֹפֵט לֹא
 יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט אֲמֵת:
 (כו) אִם אֲמַלֵּא בְּסֻדּוֹם וְגו' לְכֹל הַמָּקוֹם –
 לְכֹל הַכְּרִיכִים וְלִפְנֵי שְׂמֻדָּה הִיא מִטְרַפּוֹלִין
 וְחֻצוֹת מְכֻלָּם תְּלֵה בֵּה הַכְּחוּב:

(כב) וַיִּפְנּוּ מִשָּׁם – מִמָּקוֹם שֶׁאֲזַכְרֶה לְיוֹם
 שֶׁ: וְאֲזַכְרֶה עוֹדֵנּוּ עוֹמֵד לִפְנֵי ה' – וְהִלָּח
 לֹא הֵלֵךְ לְעִמּוּד לְפָנָיו אֲלֹא הַקְּבָ"ה בֹּא אֲלֵינוּ
 וְאָמַר לוֹ זַעֲקָת סֻדּוֹם וְעַמּוּרָה כִּי רַבָּה וְהִיא
 לוֹ לְכַחוּב וְה' עוֹדֵנּוּ עוֹמֵד לִפְנֵי אֲזַכְרֶה אֲלֵינוּ
 תִּיקוֹן סוֹפְרִים הוּא זֶה (ב"ר) (אֲשֶׁר הַפְּכוּהוּ
 ז"ל לְכַחוּב כו):
 (כג) וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם – מִצִּינּוּ הַגִּשָּׁה לְמַלְחָמָה
 (ש"ב ז) וַיִּגַּשׁ יוֹאֵב וְגו' הַגִּשָּׁה לְפִיּוֹם וַיִּגַּשׁ אֲלֵינוּ
 יְהוּדָה וְהַגִּשָּׁה לְתַפְלָה (מ"א יח) וַיִּגַּשׁ אֲלֵינוּ
 הַגְּבִיָּא וְלְכֹל אֵלֵה נִכְנַס אֲזַכְרֶה לְדַבַּר קִשּׁוֹת
 וְלִפְיוּם וְלְתַפְלָה: הָאֵף תִּסְפָּה – הַגִּם תִּסְפָּה
 וְלְתַרְגוּם שֶׁל אֲוִנְקָלוֹס שֶׁתְּרַגְּמוּ לְשׁוֹן רוּגָה כִּי
 פִּירוּשׁוֹ הָאֵף יִשְׁאֵל שֶׁתִּסְפָּה צְדִיק עִם רָשָׁע:

חק לישראל – פרשת וירא יום ה'

נביא – מלכים ב' פרק ד' א'-ה'

(כב) וַתִּקְרָא אֶל אִשָּׁה וַתֹּאמֶר שְׁלַחָה נָא לִי אֶחָד מִן הַנְּעָרִים וְאַחַת הָאֲתָנוֹת וְאֶרְוֶצָה עִד אִישׁ הָאֱלֹהִים וְאֲשׁוּבָהּ: (כב) וקרת לבעלה ואמרת שדר כעל לי חד מן עולימיא וחדא מן אתניא ואתמטי לות נביא דיי ואתוב:
(כג)

וַיֹּאמֶר מִדּוּעַ אֲתִי {אֶתְּ} הַלְכָתִי {הַלְכָתְ} אֲלֵיו הַיּוֹם לֹא חֹדֶשׁ וְלֹא שַׁבָּת וַתֹּאמֶר שְׁלוֹם: (כג) וקרוב אברהם ואמר הבדנו תשיצי ופאה עם תיקא:

(כד) וַתַּחְבֹּשׁ הָאֲתוֹן וַתֹּאמֶר אֶל נַעֲרָה נְהַג וְלֶךְ אֶל תַּעֲצֹר לִי לְרֹכֵב כִּי אִם אֲמַרְתִּי לָךְ: (כד) וזריות אתנא ואמרת לעולמהא דבר ואזיל לא תדחוק עלי למרכב אלהין כד אמר לך:

(כה) וַתֵּלֶךְ וַתְּבוֹא אֶל אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל הַר הַפְּרָמֶל וַיְהִי כִּרְאוֹת אִישׁ הָאֱלֹהִים אֹתָהּ מִנְגֵד וַיֹּאמֶר אֶל גִּיחִזִּי נַעֲרוֹ הִנֵּה הַשּׁוֹנְמִית הַלְזָ: (כה) ואזלת ואתת לות נביא דיי לטור כרמלא והוה כד חזא נביא דיי יתה מקביל ואמר לגיחזי עולימיא הא שונמית דיכי:
(כו) עֲתָה רוּץ נָא לְקִרְאָתָהּ וְאָמַר לָהּ הַשְּׁלוֹם לָךְ הַשְּׁלוֹם לְאִישׁךָ הַשְּׁלוֹם לְיָלֶד וַתֹּאמֶר שְׁלוֹם: (כו) כען רהוט לקדמותה ואמר לה השלם לך השלם לבעליך השלם להביא ואמרת שלם:

רס"י

(כז) נהג ולך – מהר. אל תעצר לי – אל (כו) ותאמר שלום – הכי זה מקרא קלה, טעכע על ידי את הרכיבה:
שהרי היה לו לכתוב, וישאל לה ותאמר שלום:

כתובים – משלי פרק ד' י'-יד'

(י) שְׁמַע בְּנֵי וְקַח אֲמָרֵי וַיִּרְבּוּ לָךְ שָׁנוֹת חַיִּים: (י) שמע ברי וקבל מני ונסגיון שניא דחיד:
(יא) בְּדַרְךָ חֲכָמָה הִרְתִּיךָ הַדְּרָכְתִּיךָ בְּמַעֲגָלֵי יִשְׂרָ: (יא) ארחתא דחכמתא אלפתך והלכתך בשבילי תריצי:
(יב) בְּלִכְתֶּךָ לֹא יֵצֵר צַעֲדֶךָ וְאִם תִּרְוֹץ לֹא תִפְשֹׁל: (יב) כד תיזל לא תתעוק ארחך ואין תרהט לא תתקל:
(יג) הַחֲזֹק בְּמוֹסֵר אֶל תִּרְף נַעֲרָה כִּי הִיא חַיִּיךָ: (יג) תתחזק במרדוּתא ולא תרפא נטריה מטול דהיא חיד:
(יד) בְּאַרְחַ רְשָׁעִים אֶל תָּבֹא וְאֶל תֵּאֲשֵׁר בְּדַרְךָ רְעִים: (יד) בארחא דרשיעי לא תיזל ולא תסן בארחא דבישין:

רס"י

(יג) החזק במוסר אל תרף – אחוז בתורה
(יז) כמו והחזיקי את ידך זו (בראשית כ"א) וישלח ידו ויחזק זו (שמות 7):
(יז) שמע בני וקח אמרי וגו':
(יז) כלכתך לא יצר לעדך – מי שאינו מרחיק כגליו קרוב ליפול:

חק לישראל – פרשת וירא יום ה'

(יד) באורח רשעים אל תבא ואל תאשר – וכן ונבון יבין לאשורו: ואל תדרוך כמו באשורו אחזה רגלי (איוב כג),

משנה – זבחים פרק ד'

(א) בית שמיאי אומרים, כל הנתנין על מזבח החיצון, שאם נתנו מתנה אחת, בפר. ובחטאת, שתי מתנות. ובית הלל אומרים, אף חטאת שנתנה מתנה אחת, בפר. לפיכך, אם נתן את הראשונה כתקנה ואת השנייה חוץ לזמנה, בפר. נתן את הראשונה חוץ לזמנה ואת השנייה חוץ למקומה, פגול, וחיבין עליו ברת:

דמשמע שש, ואהני מסורת דמשמע ארבע, הלכך טפי חדא אמסורת וזכר חדא ממקרא והווי להו חמש, ארבע למאה וחד לעכב, ואם נתן מתנה אחת כפר: לפיכך – חטאת וכל הזבחים לבית הלל, ולבית שמיאי שאר הזבחים חוץ מחטאת, נתן את הראשונה כתקנה ואת השנייה במחשבת אכילת צפר חוץ לזמנה: כפר – וכשר הקרבן ליקרב על ידי מתנה ראשונה. דאין השנייה מתרת הצפר, שהרי הותר על ידי מתנה ראשונה, הלכך אינה מפגלת: נתן את הראשונה חוץ לזמנה כו' פגול וחיבין עליו כרת – שאין חשבת חוץ למקומה דשניה מוליאתו מידי פגול, שהרי הוקצע בראשונה שקרבו כל מתיריו:

רע"ב – (ח) בית שמיאי אומרים כל הנתנין על מזבח החיצון – יש מהן שטעונין ארבע מתנות, ויש מהן שטעונים שתיים שהם ארבע, ויש שטעונים מתנה אחת. כדתנן באידך פרחין. והשתא קאמר דכולן שלא נתן אלא מתנה אחת דליעבד כפר, דכתיב (דברים יב) ודם זבחיך יספך, שפיכה אחת משמע, מדלל כתיב סביב דמשמע שתי מתנות שהן ארבע:

ובחטאת שתי מתנות – שלש פרשיות נאמרו בחטאות החיצונות בזיקרא, אחת בשעיר נשיא, ושתיים בחטאות יחיד אחת בכבשה ואחת בשעירה. בשתיים כתיב על קרנת חסר, והאחת מלא. ובית שמיאי יש להן יש אם למקרא, הרי כאן שש, ואין צמזבח אלא ארבע, והשתיים יתרות לא נאמרו אלא ששנאון הכתוב לעכב. ובית הלל סברי אהני מקרא

(ב) כל הנתנין על מזבח הפנימי, שאם חסר אחת מן המתנות, לא בפר. לפיכך, אם נתן בלן בתקנו ואחת שלא בתקנה, פסול ואין בו ברת:

לעכב שאם חסר אחת מכל המתנות לא כפר: לפיכך (אם נתנו כולן כחוקו) – הואיל וכולן מתירות, אין זו מתרת בלא זו ואין זו מפגלת בלא זו: ואחת שלא כתקנה – במחשבת חוץ לזמנה: פסול – שלא הותר בראשונות: ואין זו כרת – שאין מפגלים בחלי מתיר:

רע"ב – (ג) אם חסר אחת מכל המתנות לא כפר – דצפר העלם דבר כתיב (ויקרא ז) ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו, ומקרא שאינו ריך הוא שהרי כל עבודותיו נתפרשו בו, אלא לכפול באזהרת הזאות שבו הוא דלתא, והכי משמע, ועשה לו כאשר כתבתי לך עשיתיו, ושגנה עליהם

(ג) ואלו דברים שאין חיבים עליהם משום פגול, הקמץ, והלבונה, והקטרת, ומנחת כהנים, ומנחת כהן משיח, והדים, והנסכים הבאים בפני עצמן, דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים, אף הבאים עם הפהמה. לג שמן של מצודע, רבי שמעון אומר, אין חיבין עליו משום פגול. ורבי מאיר אומר, חיבין עליו

חק לישראל – פרשת וירא יום ה'

משוים פגול, שְׁדֵם הָאָשִׁם מִתִּירוֹ. וְכֹל שֵׁישׁ לוֹ מִתִּירֵין בֵּין לְאָדָם בֵּין לַמַּזְבֵּחַ, חִיבֵין עָלָיו מִשׁוֹם פֶּגוּל:

עלמה: והדם – הוא המתיר: והנסכים הבאים בפני עֲלֹמֶן – כגון שהתנדב מנחת נסכים בלא זבח, כדלמרינן במנחות מתנדב אדם מנחת נסכים בפני עֲלֹמֶה. אי נמי, הביאה צִבְיָל הזבח אלא שהביא שזכו היום ונסכו למחר, דלמר מר ומנחתם ונסכיהם אפילו למחר. אבל אם הביא עם זבחו ופגל בזבח, נתפגלו הנסכים: וחכמים אומרים אף הבאים עם הזבחה – דכיון דיכול להקריב נסכים למחר, נמלא שחין הזבח מתירן ליקרב, אלא הן מתירין את עֲלֹמֶן. והלכה כחכמים: לוג שמן של מזבחה – שיריו נאכלין: אין חייבין עליו משום פגול – אם פגל באשם, לא נפגל הלוג. ואע"פ שהלוג תלוי באשם, דכתיב (שם יד) על דם האשם, דאם לא נתן מדם האשם תחלה אין נתינת השמן כלום, אפילו הכי כיון דאדם מביא אשמו עכשיו ולוגו עד עשרה ימים, נמלא שחין האשם מתירו. וכיון דאין לו מתירין, אין חייבין עליו משום פגול: ור' מאיר אומר – לוג הבא עם האשם בו זיום, חייבין עליו משום פגול אם פגל באשם. ואין הלכה כר' מאיר: בין לאדם בין למזבח – או לזה או לזה:

רע"ב – (ג) אלו דברים שאין חייבים עליהם – כרת באכילתן משום פגול: הקומץ – אם קמץ על מנת לאכול שירים למחר, ונתפגלה המנחה שאינה נאכלת אלא ליום ולילה, אין האוכל את הקומץ בכרת, שאין פגול חל אלא על דבר שיש לו מתירין אחרים. דפגול משלמים ילפינן ליה, דכתיב (ויקרא ז) ואם האוכל יאכל מבשר זבח שלמיו וגו', מה שלמים מיוחדים שיש להן מתירין בין לאדם בין למזבח, שהדם מתיר להקטיר האימורין למזבח, והאימורין מתירין הבשר לאדם, וחייבין עליהם משום פגול, אף כל שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח חייבין עליו משום פגול לאפוקי כל הגך דחשיב במתניתין, שאין להם מתירין אלא הן עֲלֹמֶן מתירין לאחרים, שהאוכל מהן אינו חייב משום פגול: והלבושה – אין אחר מתירה אלא היא מתרת את המנחה, כמו הקומץ: מנחת נדבה כהנים – כולה כליל ואינה נקמלת. הלכך אין אחר מתירה: מנחת כהן משיח – דהיינו חביתו כהן גדול שהיא קריבה בכל יום מחאתה צבוקר ומחאתה צערב: ומנחת נסכים – לא גרסינן. דהא מיפליג פליגי בה, ויש חילוק בין זבחה עם הזבח לזבחה בפני

(ח) העולה, דמה מתיר את בשרה למזבח ועורה לכהנים. עולת העוף, דמה מתיר את בשרה למזבח. חטאת העוף, דמה מתיר את בשרה לכהנים. פרים הגשרפים ושעירים הגשרפים, דמן מתיר את אמוריהן לקרב. רבי שמעון אומר, כל שאינו על מזבח החיצון בשלמים, אין חייבין עליו משום פגול:

עבודה זרה. שכל אלו דמן טעון הזיה לפנים ואימוריהן קרבין על מזבח העולה ושאר הבשר נשרף בבית הדשן. והואיל דמן מתיר את אימוריהן ליקרב, אם פגל בהן ואכל את אימוריהן חייב עליהן משום פגול: כל שאינו על מזבח החיצון בשלמים – דפגול, בשלמים הוא דכתיב, מה שלמים מיוחדים שמתן דמן על מזבח החיצון, אף כל שדמן נתון על מזבח החיצון. לאפוקי פרים הגשרפים ושעירים הגשרפים שדמן טעון הזיה ומתן דמים בפנים. ואין הלכה כרבי שמעון:

רע"ב – (ז) העולה דמה מתיר את זבחה למזבח – דכתיב (שם ח) וזרקו את הדם, והדר וערכו: ואת עורה לכהנים – דכתיב (שם ז) עור העולה אשר הקריב, אין לו אלא לאחר זריקה: חטאת העוף – שהיא נאכלת לכהנים נפקא לן מדכתיב לכל חטאתם, לרבות חטאת העוף. דלא תימא נבילה היא: פרים הגשרפים – פר כהן משיח, ופר העלם דבר של זבוח, ופר יום הכפורים: ושעירים הגשרפים – שעיר של יום הכפורים, ושעירי

חק לישראל – פרשת וירא יום ה'

(ח) קִדְּשֵׁי נְבָרִים, אִין חִיבִין עֲלֵיהֶם מְשֻׁם פְּגוּל נוֹתֵר וְטָמֵא. וְהַשׁוֹחֲטִין בְּחוּץ, פְּטוּר, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי מְחַיֵּב. דְּבָרִים שְׂאִין חִיבִין עֲלֵיהֶם מְשֻׁם פְּגוּל, חִיבִין עֲלֵיהֶם מְשֻׁם נוֹתֵר, מְשֻׁם טָמֵא, חוּץ מִן הַדָּם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, בְּדָבָר שֶׁדָּרְפֵן לְהֶאֱכֹל. אֲבָל (פְּגוּן) הָעֵצִים וְהַלְבוּנָה וְהַקְטָרֶת, אִין חִיבִין עֲלֵיהֶם מְשֻׁם טָמֵא:

יהא כשאר חולין, ולא כקדשים. ועוד כתיב (שם) על המזבח לכפר, לכפרה נתתו ולא למעילה. הלכך אין חייבין עליו לא משום טומאה ולא משום נותר ולא משום פגול, אלא משום אוכל דם גרילא: בדבר שדרכו להאכל – שדך בני אדם לאכלן. ואע"פ שהוא מן הנקטרים כגון קומץ ומנחת כהנים והדומים לה. אבל לבונה ועצים וקטורת אין חייבין עליהן משום טומאה. ורצנו פליגי עליה ומרצו להו לטומאה מקרא דכתיב (שם יז) והבשר אשר יגע בכל טמא, והבשר יתירא לרבות עצים ולבונה. והלכה כחכמים לעצם ולבונה נמי יש בהן משום טומאה, ואין לך עצים דמיטמאין אלא עצים של קרבן בלבד. שאם נגעה בהן טומאה אסור לשרפן על גבי המזבח:

(ו) לְשֵׁם שְׁשֵׁה דְּבָרִים הַזְּבַח נִזְבַּח, לְשֵׁם זֶבַח, לְשֵׁם זֹבַח, לְשֵׁם הַשֵּׁם, לְשֵׁם אֲשֵׁים, לְשֵׁם רִיחַ, לְשֵׁם נִיחֹחַ. וְהַחֲטָאת וְהָאֲשֵׁם, לְשֵׁם חֲטָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִף מִי שֶׁלֹּא הָיָה בְּלָבוֹ לְשֵׁם אֶחָד מִכָּל אֵלֹהִים, פְּשִׁיר, שֶׁהוּא תִּנְאִי בֵּית דִּין, שְׂאִין הַמִּחְשְׁבָה הוֹלֵכֶת אֶלָּא אַחַר הָעוֹבֵד:

ניחוח: לשם חטא – לשם חטאו שהוא מביאו עליו: אף מי שלא היה בלבו לשם אחד מכל אלו – אלא שחטו סתם, כשר (ויט): שהוא תנאי בית דין – שישחוט סתם ולא לימא לשמן. דלמא אחי למימר שלא לשמן: שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד – הלכך אי הוה אומר שלא לשמן אף כי אמרו הבעלים לשמן, לאו מידי הוא, דלאו זדוהו תליא מלתא, דכתיב (ויקרא ז) המקריב אותו לא יחשב. והלכה כר' יוסי:

רע"ב – (ה) קדשי נכרים – שהנכרים נודרים נדרים ונדבות כישראל, דכתיב צפרשת אמור איש איש מבית ישראל אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכל נדבותם, ודרשינן איש מה תלמוד לומר איש איש, לרבות את הנכרים שנודרים נדרים ונדבות כישראל: אין חייבין משום פגול נותר וטמא – דפגול יליף מנותר בגזירה שזה דעון עון, ונותר יליף מטמא בגזירה שזה דחלול חלול, ובטמא כתיב (ויקרא כג) וינזרו מקדשי בני ישראל, ולא מקדשי נכרים. ואין הלכה כר' מאיר: דברים שאין חייבין עליהם משום פגול – כגון הקומץ והקטורת וכל השנויין במשנתנו: חייבין משום טומאה – האוכלן בטומאת הגוף חייב כרת: חוץ מן הדם – דמיעטיה קרא דכתיב (שם יז) ואני נתתו לכם, שלכם

רע"ב – (ו) לשם זבח – לאפוקי שינוי קודש, כגון לשם זבח אחר: לשם זבח – לאפוקי שינוי בעלים. כדילפינן לעיל בריש פרק קמא ממואל שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלהיך נדבה וכו': לשם אשים – לאפוקי אם שחטו על מנת לעשותו חתיכות כלויות בגחלים: לשם ריח – לאפוקי אם בלאו תחלה חוץ למערכה, דהו לא מסקי ריחא: לשם הנחת רוח – נחת רוח להקב"ה שאמר ונעשה לנו. וכל הני ילפינן להו מדכתיב אשה ריח

חק לישראל – פרשת וירא יום ה'

גמרא – זבחים דף נד' ע"ב

דרש רבא מאי דכתיב וילך דוד ושמואל וישבו בנויות ברמה וכי מה ענין נויות אצל רמה אלא שהיו יושבין ברמה ועוסקין בנויו של עולם אמרי כתיב וקמת ועלית אל המקום מלמד שבית המקדש גבוה מכל ארץ ישראל וארץ ישראל גבוהה מכל ארצות לא הוו ידעי דוכתיה היכא אייתו ספר יהושע בכולהו כתיב וירד ועלה הגבול ותאר הגבול בשבט בנימין ועלה כתיב וירד לא כתיב אמרי שמע מינה הכא הוא מקומו סבור למבנייה בעין עיטם דמדלי אמרי ניתתי ביה קליל כדכתיב ובין כתפיו שכן ואיבעית אימא גמירי דסנהדרין בחלקו דיהודה ושכינה בחלקו דבנימין ואי מדלינן ליה מתפליג טובא מוטב דניתתי ביה פורתא כדכתיב ובין כתפיו שכן ועל דבר זה נתקנא דואג האדומי בדוד כדכתיב כי קנאת ביתך אכלתני וכתיב זכור ה' לדוד את כל ענותו אשר נשבע לה' וגו' אם אבא באהל ביתי אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום לה' וגו' הנה שמענוה באפרתה מצאנוה בשדה יער באפרתה זה יהושע דקאתי מאפרים מצאנוה בשדה יער זה בנימין דכתיב בנימין זאב יטרף:

רש"י על הגמרא

הגדול למערב והן מן גבולי ארץ ישראל צפרשת אלה מסעי וגבול לפני של ארץ יהודה לא היה מכוון לארכו אלא התחיל למזרח מן הירדן ועולה למערב ומרחיב מאמצעו ופונה צאלכסון לצפון ועולה מדביר ומרחיב לכל צפון אל הכתף הידוסי היא ירושלים ומשהתחיל מן המזרח מונה והולך עד ירושלים: כתיב ועלה הגבול ולא כתיב וירד – ועוד כתיב בעלייה אחת מירושלים עד ראש ההר על פני גיא צן הינוס ומשם עד הים שהוא לרוח מערב כתיב ותאר הגבול וירד הגבול: ולא כתיב ועלה – ונחלת בנימין בצפונה של נחלת יהודה וגבול נגב לבנימין הוא גבול צפונה ליהודה אלא שאין אורך נחלת בנימין מן המזרח ועד הים אלא עד ירושלים ועד ההר אשר על גיא צן הינוס ועד קרית יערים: כתיב ועלה ותאר ולא כתיב וירד – ותאר אינה לא עליה ולא ירידה למדנו שראש ההר אשר על גיא צן הינוס הוא גבוה מן הכל ולמעלה מירושלים למירושלים

שהן יושבים ברמה – צעירו של שמואל: נוי של עולם – למאור מקום לבית הבחירה מן התורה: ועלית – בכל שערך קרי עלייה ומשם לבית המקדש מלמד שבית המקדש היה גבוה מכל ארץ ישראל: וארץ ישראל גבוהה מכל הארצות – לא מיבעיא לן הכא ולא מהכא נפקא לן אלא מקרא אחרינא דכתיב (ירמיהו טז כג) לא יאמר עוד חי וגו' כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את בני ישראל מארץ צפון ומכל המקומות אשר הדחתים שם וגו': דוכתיה – מקומו היכן מקום הגבוה בל"י בגבול מי הוא: אייתו ספר יהושע – לבדוק בגבולי השבטים ולא פירשו שם באחד מכל השבטים פחות גבוליהם לארבע רוחותיהם חוץ משבט יהודה ובנימין שנתפרשו שם כל הגבולים מסובבין ברוחותיה ומקצועותיה גבול יהודה לדומה של ארץ ישראל וארץ אדום גבולו לדרום על פני כולו ואורך גבול יהודה מן המזרח למערב על פני אורך כל גבולה של ל"י ים המלח למזרח וים

חק לישראל – פרשת וירא יום ה'

בנימין מנחלת יהודה יותר משיעור הר הבית ואפשר לסמוך לשכת הגזית לעזרה ואנן בעינן סנהדרין בעזרה דכתיב וקמת ועלית וגו' וזריכה להיות בחלקו של יהודה כדמפרש ואזיל גמירי סנהדרין בחלקו של יהודה כדכתיב (בראשית מט) ומחוקק מבין רגליו: את כל ענותו – אשר עינה את עצמו לעסוק ולדעת ונסבט ונדר אם אבא צאהל וגו':

ולקס כתיב ועלה: סבור למיבנייה בעין עיטס – נראה בעיני שהוא מעין מי נפתוח האמור שם אחר עליית ההר אשר על פני גיא בן הינוס אשר לא נכתב ירידה בינתיים: ניתחי ביה קליל – נעשה אותו נמוך מעט ונבנהו צירוסלים שהיא למטה כדכתיב כתפיו ולא כתיב ראשו: ואיכא דאמרי – האי ללא בנאה בעין עיטס משום דרחיק שם נחלת

זוהר – וירא דף קכ' ע"ב

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה טו) בְּכָל צָרְתָם לֹא צָר וּמְלֹאךָ פָּנָיו הוֹשִׁיעֵם וְגו'. תָּא חֲזִי, בְּכָל צָרְתָם דִּישְׂרָאֵל כּוּד אֲזַדְמִין לֹון עֲאֲקוּ, כְּתִיב לֹא בְּאֵלֵיךָ וְקָרִי בּוֹאִי, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲמַהוּן בְּעָקוּ. לֹא בְּאֵלֵיךָ, אֲתֵר עֲלָאָה יִתִּיר, אִף עַל גַּב דְּלָאוּ בְּהֵוֹא אֲתֵר רִוְגָזָא וְעָקוּ, לְהֵתָם לְעֵילָא מְטָא עֲקֵתָא דִּישְׂרָאֵל. לֹא בְּאֵלֵיךָ כְּמָא דְאֵת אָמַר, (תהלים ק) הוּא עֲשִׂנּוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ. כְּתִיב בְּאֵלֵיךָ וְקָרִי בּוֹאִי:

וּמְלֹאךָ פָּנָיו הוֹשִׁיעֵם. וְהָא אִיהוּ עֲמַהוּן בְּהֵוֹא עָקוּ, וְאֵת אֲמַרְתָּ הוֹשִׁיעֵם. אֲלָא מוֹשִׁיעֵם לֹא כְּתִיב, אֲלָא הוֹשִׁיעֵם מִקְדָּמַת דְּנָא דְאִיהוּ זְמִין בְּהֵוֹא עָקוּ לְמַסְבַּל עֲמַהוּן. תָּא חֲזִי, בְּכָל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל אֲנֹון בְּגְלוּתָא, שְׂכִינְתָא עֲמַהוּן בְּגְלוּתָא, וְהָא אוּקְמוּהָ, דְכְּתִיב (דברים לו) וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתֶךָ וְרַחֲמֶךָ וְגו':

דְּבַר אַחַר וּמְלֹאךָ פָּנָיו הוֹשִׁיעֵם, דָּא שְׂכִינְתָא. דְאִיהוּ עֲמַהוּן בְּגְלוּתָא וְאֵת אֲמַרְתָּ דְאִיהוּ הוֹשִׁיעֵם. אֲלָא הָכִי הוּא וְדָאִי, דְאֵלִין אֲנֹון מִשְׂכְּנוֹתֵינוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגְלוּתָא, וּבְגִין דְשְׂכִינְתָא עֲמַהוּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲדַפְר לֹון לְאוּטְבָא לֹון וְלֹאֲפָקָא לֹון מִן גְּלוּתָא, דְכְּתִיב, (שמות ו) וְאֲזַכֵּר אֶת בְּרִיתִי בְּקִדְמִיתָא, וְלִבְתֵּר וְעֵתָה הִנֵּה צִעֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֵה אֵלֵי:

וְגַם דְאִיתִי. לְאִסְגָּאָה רְאִיָּה אֲחֵרָא דְאִיהוּ קְדָמָאָה דְכֻלָּא, וּכְתִיב, (שמות ב) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ דָּא שְׂכִינְתָא. אֶת אֲבָרְהָם לְאֲבָרְהָם מִבְּעֵי לִיָּה, אֲלָא אֶת אֲבָרְהָם דָּא הוּא חֲבָרוּתָא וְזוּוּגָא דִּילָה בְּאֲבָהוּן. אֶת אֲבָרְהָם (במדבר קכ א) דָּא הוּא מְעַרְבִית דְרוּמִית. אֶת יִצְחָק דָּא הוּא צְפוֹנִית מְעַרְבִית. וְאֵת יַעֲקֹב

דָּא הוּא זוּוּגָא חֲדָא, כְּלָלָא חֲדָא, זוּוּגָא שְׁלִים כְּדָקָא יְאוּת: כְּגוּוּגָא דָּא אֶת הַשָּׁמַיִם דָּא הוּא כְּלָלָא מִדַּת לִילָה בֵּינֵם. וְאֵת הָאָרֶץ דָּא מִדַּת יוֹם בְּלִילָה כְּחֲדָא. אוּף הָכָא בְּכֻלָּהוּ אֵת, וּבִיעֲקֹב וְאֵת, לְמַהוּי כְּלָא זוּוּגָא חֲדָא דְלָא מִתְפָּרְשִׁין דְכַר וְנוֹקְבָא לְעֵלְמִין. וְזִמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֲכַרְזָא

חק לישראל – פרשת וירא יום ה'

בְּכֹל עֲלֵמָא וּלְאַשְׁמֵעָא קָל דְיִימָא (ישעיה סג) וַיֹּאמֶר אֶךָ עַמִּי הִמָּה בְּנִים לֹא יִשְׁקְרוּ וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

הלכה – שלחן ערוך חושן משפט סימן שמח'

סימן שמח – איסור גניבה ומי נקרא גנב ומאיזה טעה מתחייב:

(א) אסור לגנוב, אפילו כל שהוא, דין תורה. ואסור לגנוב אפילו דרך שחוק, ואפילו על מנת להחזיר או כדי לשלם תשלומי כפל או כדי לצערו, הכל אסור, כדי שלא ירגיל עצמו בכך:

(ב) כל הגונב אפילו שוה פרוטה עובר על לאו דלא תגנובו (ויקרא יט, יא) וחייב לשלם, אחד הגונב ממון ישראל או הגונב ממון של גוים, ואחד הגונב מגדול או מקטן: הגה – טעות עובר כוכבים, כגון להטעותו בחשבון או להפקיע הלואתו, מותר, ובלבד שלא יודע לו, דליכא חילול השם (טור ס"ג). ויש אומרים דאסור להטעותו, אלא אם טעה מעצמו, שרי. (מרדכי פרק הגזול בתרא):

(ג) איזהו גנב, הלוקח ממון אדם בסתר ואין הבעלים יודעים. אבל אם לקח בגלוי ובפרהסיא, אין זה גנב, אלא גזלן:

לע"נ

זאב ואיים בן שרדה, גר גבריאל בן סוזן, דניאלה פורטונה בת רז'ל, צדיקה בת שרדה ז"ל.